

Türkiye’de Dijital Okuryazarlık Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Merve Nur Açıkgöz¹

Erhan Kılınc²

Özet

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda dijitalleşme, iletişim araçlarında ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmeler hem hayatımızı daha kolaylaştırmış hem de alışkanlıklarımızda değişimler meydana getirmiştir. Ayrıca dijital dünya hemen hemen her sektörde yer almaya başlamıştır, iş yapma süreçleri de bunlardan etkilenmiştir. Bu gelişmeler dijital ortama daha kolay uyum sağlamamızı ve olumsuzluklarından kaçınmamızı sağlayacak olan dijital okuryazarlık kavramını ortaya çıkarmıştır. Başlangıçta bilgisayar kullanımı üzerine yoğunlaşan dijital okuryazarlık olgusu, günümüzde hayatımızın neredeyse tüm aşamalarına giren internet ve sosyal medya kullanımı üzerine odaklanmıştır.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de dijital okuryazarlık üzerine yapılmış lisansüstü çalışmaların, incelenmesi ve analiz edilmesidir. Yapılan literatür incelemelerinde, dijital okuryazarlık üzerine yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinde çalışılan konuların yönelimlerini belirleyen kapsamlı bir analiz çalışmasının bulunmadığı görülmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmada, Türkiye’de dijital okuryazarlık üzerine yapılmış lisansüstü eğitim tezlerinin tematik dağılımlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın kapsamında ise, YÖK Başkanlığı tarafından arşivlenen Ulusal Tez Merkezinde “dijital okuryazarlık” üzerine yapılmış çalışmaların 2017 yılından itibaren araştırılmaya başlanıldığını, sayısal olarak ise 1 adet tıpta uzmanlık, 8 adet doktora tezi ve 71 adet yüksek lisans tezi olmak üzere 80 adet lisansüstü çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan çalışmaların incelenmesi sonucunda; en çok ve kapsamlı bir şekilde eğitim-öğretim alanında, iletişim

1 Yüksek lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, merve_nur_ozbek@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0005-3452-654X

2 Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi, erhankilinc@selcuk.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2065-2407

bilimleri, bilim ve teknoloji, işletme, kamu yönetimi, turizm, sağlık bilimleri yönetimi, psikiyatri, hemşirelik ve spor alanlarında da çeşitli lisansüstü tez çalışmaları mevcuttur. Analizler, çeşitli gruplar arasında yapılmış ve birçoğunda gözlemlenmektedir ki eğitim düzeyi, üst bilişsel farkındalık ve teknoloji kullanım sıklığına göre dijital okuryazarlık olgusunda olumlu yönde bir etkisinin olduğunu fakat yapılmış çalışmaların önemli bir kısmında cinsiyet ve yaş değişkenlerinde dijital okuryazarlık düzeyinde anlamlı değişkenlerin ortaya çıktığını gözlemlenmiştir.

1. Giriş

Dijital teknolojinin hızlı gelişimi, bilgi çağının temel bir özelliği haline gelmiştir. Bu süreç, geleneksel okuryazarlık becerilerini dijital alanlara genişletmeyi gerektirmiştir (Prensky, 2001). Dijital okuryazarlık, bireylerin bilgiyi eleştirel bir şekilde değerlendirmelerini, veriyi anlamalarını, dijital platformlarda iletişim kurmalarını ve yaratıcı içerikler üretmelerini gerektiren bir dizi beceriyi içermektedir (Martin, 2008). Bu beceriler, modern toplumun her sektöründe, eğitimden iş dünyasına ve medyadan kişisel yaşama kadar, temel öneme sahiptir (Ribble & Bailey, 2007).

Teknolojinin hızla ilerlemesiyle birlikte, dijital okuryazarlık günümüzde giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Yaman, 2019). Dijital okuryazarlık, bireylerin dijital ortamlarda etkili bir şekilde bilgiye erişmelerini, bu bilgiyi değerlendirmelerini, oluşturmalarını ve paylaşımlarını sağlayan bir dizi beceriyi içermektedir (Ergün ve Güneş, 2023). Dijital okuryazarlık, modern toplumun her yönünü etkileyen bir konu haline gelmiştir; eğitimden iş dünyasına, medyadan kişisel ilişkilere kadar birçok alanda bu becerilere olan gereksinim artmaktadır (Aytaş ve Kaplan, 2017; Yıldırım, 2021).

Geleneksel okuryazarlık becerileri, okuma ve yazma yetenekleri olarak tanımlanırken, dijital okuryazarlık, internet, sosyal medya, veri analizi ve diğer dijital teknolojilerle etkileşim halindeki birçok farklı yeteneği içerir. Dijital okuryazarlık, bilgiye ulaşmanın yanı sıra bu bilgiyi eleştirel bir şekilde değerlendirmeyi ve güvenilir kaynakları tanımayı içerir. Ayrıca, dijital platformlarda bilgiyi paylaşma ve işbirliği yapma yeteneklerini de içerir (Güneş, 2019; Tüzel, 2010; Aksoy vd.,2021; Hamutoğlu vd., 2017).

Sonuç olarak dijital okuryazarlık, bilgi toplumunda başarılı bir şekilde işlev görebilmek ve bireylerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkıda bulunabilmek için vazgeçilmez bir yetenek haline gelmiştir. Bu bakımdan dijital okuryazarlık kavramının günümüzde önemi doğrultusunda bu anlamda yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi ve edinilen bulgularla birlikte bu alandaki gelişimlerin ve geliştirilmesi gereken durumların ortaya konulması bakımından önemlidir. Bu nedenle çalışmada, Türkiye’de dijital okuryazarlık

alanında yapılmış çalışmaların tematik dağılımlarının incelenmesi ve analiz edilmesi amaçlanmıştır.

2. Kavramsal Çerçeve

Bilgi ve iletişim alanında yaşanan teknolojilerde hızlı gelişmeler ve bu gelişmelerle birlikte farklılaşan ve insanlara çeşitli yenilikler sunan ve hayatlarımızda kolaylıklar sağlayan teknolojik araçların etkinliği ve verimliliği son derece önem arz etmektedir (Terzi & İşli, 2020). Kaya ve Tiryakî'ye (2020) göre bilgi, teknolojik araçlar sayesinde zaman ve mekân sınırlarını aşarak toplum içinde belirleyici bir etken haline gelmiştir.

Bilgisayarların yaşamın elzem bir parçası olmasıyla birlikte birçok yenilikte hayatımıza girmiştir. Bilgisayarlara ve bu değişime ortam oluşturan zeminin sağlanmasındaki en büyük güdülemede hiç şüphesiz dijitalleşmedir (Bayrakçı, 2020). Dijitallik, verilerin bir ekran üzerinde elektronik ortamda görselleştirilmesidir (TDK). Okuryazarlık kavramı ise “Okuma ve yazma faaliyetiyle birlikte kişinin yaşadığı hayatı ve bu hayat içinde olay ve olguları algılayışı, anlaması ve sosyal hayatındaki bütün ilişkilerle anlamlandırma oluşturması ile ilgili bir kavramdır” (Öçal, 2017). Dijital alanda, teknolojik gelişmelerin etkinliğinin artmasıyla ile doğru bilgi edinme, bilgiyi üretme, paylaşımında bulunma süreçlerinde teknolojiyi etkin ve verimli bir biçimde kullanabilmek için dijital okuryazarlık yetkinliklerine sahip olunması gerekmektedir (Sönmez & Üstüngül, Docplayer, 2016).

Dijital Okuryazarlık, dijital teknolojiyi kullanımını amaçlayarak bilgiye ulaşma ve bilgiyi üretme yeteneği olarak tanımlanır (Duran & Özen, 2018). Karataş ve Göktürk'e (2023) göre dijital okuryazarlık, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili ve eleştirel bir şekilde kullanma yeteneği olduğunu ifade etmektedir. Üstündağ, Güneş ve Bahçıvan'a göre (2017) dijital okuryazarlık için yapılmış en öz tanımlardan birisi ise “dijital çağda hayatta kalma mücadelesi” ve bu sebeplerle dijital çağda öğrenen ve öğreten kişilerde bu becerileri geliştirmek içinde bulunduğumuz 21. yüzyılda fazlasıyla önem arz etmektedir. Dijital okuryazarlık kavramının yaygınlaşmasıyla birlikte eğitim, iş, sağlık ve hizmet sektörlerinde sıkça kullanılır hale gelmesi dijitalleşmeden kaynaklanan bir durum olduğu gözlemlenmektedir. Eğitim sektöründeki dijitalleşme ise eğitim-öğretim yazılım programlarının ve teknolojilerinin hayatımıza girmesi ile birlikte oldukça fazla yaygınlaşmaktadır. Bu nedenle hem eğitim alanında hem sağlık sektöründe hem de diğer sektörlerde dijital okuryazar yetkinliği oldukça önemsenmektedir (Sönmez & Üstüngül, 2014). Koç ve Sarı'ya (2022) göre dijital okuryazarlığın, öğrencilerin akademik başarılarını, eleştirel düşünme becerilerini ve problem çözme becerilerini geliştirdiğini vurgulamaktadır.

Eğitimde dijital okuryazarlık, öğrencilerin bilgiye erişimini kolaylaştırırken, bu bilgiyi eleştirel bir şekilde değerlendirmelerine yardımcı olur (Greenhow, Robelia, & Hughes, 2009). Okullar, öğrencilere dijital medyanın etkili bir şekilde kullanımını öğretmekle yükümlüdür (Hobbs, 2010). Dijital okuryazarlık becerileri, öğrencilere sadece akademik başarıda değil, aynı zamanda günlük yaşamlarında da avantaj sağlar (Livingstone, 2008).

İş dünyasında dijital okuryazarlık, teknolojiye dayalı iş süreçlerinin verimli bir şekilde yürütülmesini sağlar (Rogers, 2019). Çalışanlar, dijital platformları etkili bir şekilde kullanabilme yeteneği sayesinde daha rekabetçi hale gelirler (Clarke, 2017). Ayrıca, dijital okuryazarlık, iş dünyasındaki değişen ihtiyaçlara ayak uydurabilme yeteneği sağlar (Martin, 2015).

Toplumsal olarak, dijital okuryazarlık bireylerin daha iyi bilgilendirilmiş olmalarını ve kamusal konular hakkında etkili bir şekilde tartışabilmelerini destekler (Van Dijk, 2012). Aynı zamanda dijital okuryazarlık, bireylerin dijital platformlarda daha bilinçli ve güvende olmalarını sağlar (Buckingham, 2007).

Dijital okuryazar olmak üst bilişsel bilinç, güven verme, gizli, yaratıcı ve etik sorumluluk sahibi olarak dijital medyanın kullanımıyla anlam kazanmaktadır. Kişilerin bu özelliklere sahip olmaları ve farkında olması içinde bulunduğumuz dijital dünyada büyük önem teşkil etmektedir. Diğer yandan dijital okuryazar yetkinliklere sahip olmayan kişilerin bu gelişen ve sürekli değişim içerisinde olan dijitalleşen dünyada temel bazı beceri, anlam ve uygulamalardan geri kalınacağı ifade edilmektedir (Ocak & Karakuş, 2018).

Sonuç olarak dijital okuryazarlık, günümüzün bilgi çağında temel bir beceridir. Eğitimde, iş dünyasında ve toplumsal olarak, bu beceriler bireylerin başarılarını artırır ve daha iyi bilinçli, bilgilendirilmiş ve güvende olmalarını sağlar. Bu nedenle, dijital okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi büyük öneme sahiptir.

3. Yöntem

Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın kapsamında ise, YÖK Başkanlığı tarafından arşivlenen Ulusal Tez Merkezinde “dijital okuryazarlık” üzerine yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Araştırma kapsamına 1 adet tıpta uzmanlık, 8 adet doktora tezi ve 71 adet yüksek lisans tezi olmak üzere 80 adet lisansüstü çalışması alınmıştır. Tez konuları ve içerikleri incelenerek analiz edilmiştir.

4. Bulgular

Örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin 71 tanesi yüksek lisans tezi, 8 tanesi ise doktora tezi 1 adet ise tıpta uzmanlık tezidir.

Tablo 1. Örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans	Doktora	Tıpta Uzmanlık
2017	1	-	-
2018	3	-	-
2019	11	1	-
2020	5	2	-
2021	16	1	-
2022	32	4	1
2023	3		

Tablo 1’de dijital okuryazarlık üzerine tez araştırmaların 2017 yılında yüksek lisans teziyle başladığını ve 2020 yılına kadar artarak devam ettiğini gözlemliyoruz. Fakat 2020 yılında sadece 5 tane yüksek lisans teziyle sınırlandığını daha sonra 2021 yılı ile tekrar bu araştırmalar ivme kazanmış ve 2022 yılında da bu artış devam etmiştir. 2023 yılının sonunda ise tekrar araştırmaları gözden geçirebiliriz. Doktora tezlerinin ise dijital okuryazarlık üzerine 2019 yılında başladığını ve devam eden yıllarda stabil ilerlediğini gözlemlemekteyiz. Psikiyatri uzmanlık alanında dijital okuryazarlığa yer verilmiştir.

Tablo 2. Örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin yapıldıkları ana bilim dallarına göre dağılımı

Çalışmaların Yapıldığı Ana Bilim Dalları	Sayı
Eğitim-Öğretim	61
İletişim Bilimleri	3
Bilim ve Teknoloji	4
Halkla İlişkiler	1
Reklamcılık	1
Turizm İşletmeciliği	1
İşletme	1
Kamu Yönetimi	1
Sağlık Kurumları Yönetimi	1
Hemşirelik	1
Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	2
Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları	1

Tablo 2 incelendiğinde, örnekleme dâhil edilen tezlerin; eğitim-öğretim ana bilim dalında 61, iletişim ana bilim dalında 3, bilim ve teknoloji ana bilim dalında 4, bilim ve teknoloji ana bilim dalından 4, halkla ilişkiler ana bilim dalında 1, işletme ana bilim dalında 1, kamu yönetimi ana bilim dalında 1, sağlık kurumları yönetimi ana bilim dalında 1, hemşirelik ana bilim dalında 1, turizm işletmeciliği ana bilim dalından 1, reklamcılık ana bilim dalından 1, beden eğitimi ve spor eğitimi ana bilim dalında ise 2 lisansüstü ve Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları ana bilim dalında Psikiyatri uzmanlık alanında ise 1 tane tez çalışmasının yapıldığı görülmektedir. Buna göre lisansüstü tezlerin ana bilim dalları arasındaki dağılımında ilk sırada eğitim-öğretim ana bilim dalında çalışmaların yoğun bir şekilde yapıldığı saptanmıştır.

Tablo 3. İlkokul ve ortaokul öğrencileri ile araştırma yapılmış lisansüstü tezler

Yıllar	Araştırmacı	Tezin Adı
2019	Nilgün Altun	Temel eğitim programları ve ders kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesi (Altun, 2019)
2019	Berna Zurnacı Parlak	Hedefe dayalı senaryolarla dijital okuryazarlık becerilerinin kazandırılması (Parlak, 2019)
2021	Hümeysa Çelik	Ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi (Çelik, 2021)
2021	Büşra Nur Nerse	Online eğitim sürecinde web 2.0 araçlarıyla zenginleştirilmiş probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına, üstbilişsel farkındalıklarına, teknolojiyle kendi kendine öğrenmelerine ve dijital okuryazarlıklarına etkisinin incelenmesi (Nerse, 2021)
2021	Özlem Laçın	Fen bilimleri dersinde Classdojo ile destekli e-öğrenme süreçlerinin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, fene yönelik motivasyonlarına, dijital okuryazarlıklarına ve teknolojiyle kendi kendine öğrenmelerine etkisinin incelenmesi (Laçın, 2021)
2022	Büşra Pehlivanlı	Dijital okuryazarlık bağlamında ortaokul Türkçe ders kitapları (Pehlivanlı, 2022)
2022	Miray Ekemen	Web 2.0 araçları ile zenginleştirilmiş sosyal medya destekli fen öğretiminin 6. sınıf öğrencilerinin sosyal medya kullanım durumlarına, dijital okuryazarlık düzeylerine ve eleştirel düşünme becerilerine etkisinin incelenmesi (Ekemen, 2022)
2022	Semra İpek Süslü	Dijital okuryazarlık öz-yeterlik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması (Süslü, 2022)

2022	Erdem Kaptan	Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinde dijital öykü kullanımının dijital okuryazarlık, 21. YY becerileri, akademik başarı ve kalıcılık üzerine etkisi (Kaptan, 2022)
2022	Zehra Nacar	7. sınıf öğrencilerinin stem tutumları ile dijital okuryazarlıkları, öğrenme-öğretme anlayışları ve epistemolojik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Nacar, 2022)
2022	Türkan Nur Metin	Ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi (Metin, 2022)
2022	Başak Kasap	Fen öğretiminde dijital öykü kullanımının öğrencilerin fen dersine yönelik tutumlarına, dijital okuryazarlık seviyelerine ve eleştirel düşünme becerilerine etkisi (Kasap, 2022)
2022	Özgür Utkucan Aydoğdu	Ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Aydoğdu, 2022)

Tablo 3'te yapılan çalışmalar incelendiğinde edinilen bulgularda; öğrencilerin Dijital Okuryazarlık Ölçeği puanlarında cinsiyetleri, bulunduğu sınıflar, anne ve baba eğitim durumları, evde internet bağlantısının mevcut olması, evde bilgisayar veya tablet mevcut olması, ailenin geliri, internete bağlanma sıklığına göre anlamlı bir biçimde farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Kardeşlerin sayısı, anne baba mesleği, internet kullanım gayelerine göre ise Dijital Okuryazarlık Ölçeğinden elde edilen bilgiler ışığında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir (Çelik, 2021). İlkokul öğrencilerine dayalı araştırma gurubunda, Clasdojo ile desteklenen e-öğrenme çalışmalarının öğrencilerin derslerindeki başarılarına bakıldığında anlamlı bir düzeyde fark olduğu gözlemlenirken, fen öğrenmeye yönelik güdülenme, dijital okuryazarlık ve teknoloji ile kendi başına bilgi edinme becerileri bakımından herhangi bir farka rastlanamamıştır (Laçın, 2021). Öğrencileri dijital okuryazarlar olarak yetiştirilmesi için eğitim araç-gereçleri geliştirmeli ve yenilenmesi sağlanmalıdır ve genel olarak bakıldığında, Türkçe Öğretim Programı'nda dijital okuryazarlığa önemli ölçüde yer verildiği, ders kitaplarında ise bu yoğunluğun daha az olduğu gözlemlenmiştir (Pehlivanlı, 2022). Bunu destekleyen ifade ile Altun (2019); dijital okuryazarlık yeteneğinin kazanılması için ders kitaplarında daha fazla görsel materyal kullanıldığı ve aynı zamanda faaliyet olarak kullanıldığı, bilgilendirici ve öğretici paragrafların da dijital okuryazarlık yeteneği kazanımların ders kitaplarına yansıtılmasında sıklıkla bahsedildiği, bununla birlikte bilinçli ve güvenli internet kullanımı için çok fazla yer verilmediği sonucuna

ulaşılmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda öğrencilerde sosyal medya kullanımını eleştirel güç ile dijital okuryazarlık düzeyini arttırdığı gözlenmiştir (Ekemen, 2022). Kaptan’a göre (2022) yaptığı çalışmada, 21. Yüzyıl becerilerinin ilkokul öğrencileri üzerinde dijital okuryazarlığa etkisi olup olmadığı araştırmış fakat anlamlı bir etkiye ulaşamamıştır. Aydoğdu’ya göre (2022) ortaokul öğrencilerine yönelik yapılan araştırmada, kardeş sayıları artıkça dijital okuryazarlık düzeylerinin düştüğü ve çalışan anneye sahip olan çocukların, internete daha sık bağlanan çocukların ve merkez ilçelerde yaşayanların dijital okuryazarlık seviyelerin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Lise öğrencileri ile araştırma yapılmış lisansüstü tezler

Yıllar	Araştırmacı	Tezin Adı
2020	Elif Kaya	Toplumsal eşitsizlik ve dijital okuryazarlık: Lise öğrencileri üzerine bir alan araştırması (Kaya E. , 2020)
2020	Mustafa Kaya	Ortaöğretim öğrencilerinin dijital vatandaşlık ve dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kaya M. , 2020)
2020	Yasin Öztürk	Dijital okuryazarlık hakkında lise öğrencilerinin kendilerine ve anne-babalarına yönelik görüşleri Kırıkkale ili örneği (Öztürk, 2020)
2021	Mustafa Çağrı Bağçecik	Pandemi sürecinde lise öğrencilerinin çevrim içi teknolojilere yönelik öz yeterlik algıları ve dijital okuryazarlık düzeylerinin akademik başarıya etkisi (Bağçecik, 2021)

Tablo 4’te yapılan çalışmalar incelendiğinde; ortaöğretim öğrencilerinin, dijital okuryazarlık seviyelerinin “yüksek” olduğu sonucu gözlemlenmiştir (Kaya M. , 2020). Başka bir ifade ile Kırıkkale ilinde, Öztürk ve Budak tarafından araştırılan 500 lise öğrencisi ile örneklemede öğrenciler kendilerini “Çok Yeterli” seviyede dijital okuryazar olduklarını değerlendirmektedir. Kaya ve Tiryaki’ye göre (2020), öğrencilerin okul türlerinde, dijital okuryazarlık alt boyutları ile ilişkili olduğu ve sosyo-ekonomik düzeylerinin dijital okuryazarlık alt boyutlarında farklılaşmalar oluşturduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bireyin yer aldığı tabakanın dijital okuryazarlıkta önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lise öğrencilerinin dijital okuryazarlık seviyeleri ile cinsiyet, internet kullanım yılı ve gün içerisinde internette harcanan süre olguları arasında önemli farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kaya M. , 2020). Öğrencilerin, online teknoloji araçlarına yönelik öz yeterlik algıları cinsiyetlerine, okul türlerine ve aile gelir durumlarına göre önemli fark

gösterirken sınıf düzeyine göre önemli bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir (Bağceci, 2021).

Tablo 5. Çeşitli üniversite öğrencileri ile birlikte akademisyen ve üniversite idari memurları üzerinde araştırma yapılmış lisansüstü tezler

Yıllar	Araştırmacı	Tezin Adı
2019	Ali Gürtekin	Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumları ile sosyalleşme taktikleri ve dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Gürtekin, 2019)
2019	Züleyha Tulay	Öğrencinin öğrenmesinin sınıfı yönlendirmesine izin verme: Ters çevrilmiş öğrenmenin yabancı dil olarak yabancı dil öğrenen öğrencilerin dil becerileri, dijital okuryazarlığı ve öğrenme ortamına yönelik tutumları üzerindeki etkisinin araştırılması(Tulay, 2019)
2019	Ferihan Dayanıklı	Hemşirelik öğrencilerinde sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile sağlık okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık arasındaki ilişki (Dayanıklı, 2019)
2021	Erol Tuncay	Yaşam boyu öğrenme, bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve yenilikçilik ilişkisi: Üniversite idari personeli üzerinde bir araştırma (Tuncay, 2021)
2021	Okan Genç	Dijital okuryazarlık yeterli düzeylerinin akademik personel yönünden araştırması (Munzur Üniversitesi örneği) (Genç, 2021)
2022	Duygu Doğan	Üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Doğan D. , 2022)
2022	Doğan Korkmaz	Post modern tüketim kültüründe Z Kuşağı üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık alışkanlıkları sorunu (Korkmaz D. , 2022)
2022	Gülce Yılmaz	Müzik eğitiminde dijital okuryazarlık (Yılmaz, 2022)
2022	İbrahim Paşa Akça	Psikoloji bölümü öğrencilerinin programlamaya karşı tutumlarının, dijital okuryazarlıklarının ve programlamayı kabul düzeylerinin sosyal bilişsel kuram çerçevesinde incelenmesi (Akça, 2022)
2022	Seda Yalçın	Üniversite öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenen becerileri ve dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yalçın, 2022)
2022	Shovgi Zeynalov	Girişimcilik eğitimi, dijital okuryazarlık becerileri ve bireysel yenilikçiliğin açık öğretim turizm öğrencilerinin dijital girişimcilik eğilimlerine etkisi (Zeynalov, 2022)

Tablo 5’te yapılan çalışmalar incelendiğinde elde edilen bulgulara dayalı olarak, öğrencilerin dijital okuryazarlık kapsamında kendilerini yeterli düzeyde gördükleri ve Z kuşağı öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile post modern tüketici davranış düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Korkmaz D. , 2022). Akademik personelin dijital okuryazarlık seviyelerinin de yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır ve akademik personelin bu yeterlik alanına fazlaca yer edinildiği görülmüştür (Genç, 2021; Doğan, 2022). Sınıf düzeyi değişkenlerine göre öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Ancak üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri cinsiyete göre incelendiğinde istatistiksel ortalama farkının erkeklerin lehine olduğu görülmüştür (Doğan D. , 2022). Fakülte değişkenlerine karşı öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini incelerken, teknoloji öğrencilerinin daha yüksek puanlar aldığını belirtmekte fayda vardır. Ayrıca öğrencilerin internet kullanım sıklıkları ile sadece temel araç ve medya bilgileri arasında doğru yönde orantılı ve zayıf bir ilişki bulunmuştur (Doğan D. , 2022). Tülay’a göre (2019), bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarının doğru şekilde kullanılmasının öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerine büyük ölçüde katkı sağladığı da tespit edilmiştir. Yılmaz’a göre (2022), müzik eğitimi ana bilim dalında görev yapmakta olan akademisyenler üzerinde yaptığı araştırmanın sonucunda, dijital okuryazarlık düzeylerinin yeterli ama geliştirilebilir bunun yanında ise müzik eğitimi açısından dijital okuryazarlığın oldukça önemli olduğu kanısına ulaşmıştır. Akça’ya göre (2022), psikoloji bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde araştırmalar yapmış ve 1. Sınıf öğrencilerinin ve erkek öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmalara bakıldığında 21. Yüzyılda öğrenen beceri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye ulaşılmış ve öneri olarak daha çok öğretim planının bilgi ve teknolojiye uyarlama düzenlemesi göz önünde bulundurulmuştur (Yalçın, 2022).

Tablo 6. Öğretmen adayları ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Araştırmacı	Tezin Adı
2018	Mehmet Kozan	Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ve siber zorbalığa ilişkin duyarlılıklarının incelenmesi (Kozan, 2018)
2019	Ceren Özoğlu	Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin dijital okuryazarlıkları ile ilişkisi (Anadolu Üniversitesi eğitim fakültesi örneği) (Özoğlu, 2019)
2019	Zeynep Boyacı	Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki (Düzce Üniversitesi örneği)
2019	Mesut Bozyel	Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık dersi deneyimlerinin günlük yaşama yansımaları açısından incelenmesi (Boyacı, 2019)
2019	Cumaali Yaman	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi örneği) (Yaman, 2019)
2019	Seda Altınır	Developing digital literacies of pre-service EFL teachers through engagement with research (Altınır, 2019)
2019	Çisem Yaşar	BÖTE öğretmen adaylarının kariyer eğilimlerinin, sosyal medyaya ilişkin görüşlerinin ve dijital okuryazarlık beceri düzeylerinin incelenmesi (Yaşar Ç. , 2019)
2020	Halil Erdem Çocuk	Dijital öykü uygulamalarının Türkçe öğretmen adaylarının akademik başarılarına, dijital okuryazarlık ve Türkçe öğretimi özyeterlik algılarına etkisi (Çocuk, 2020)
2020	Serkan Bayrakçı	Dijital yetkinlikler bütünü olarak dijital okuryazarlık: Ölçek geliştirme çalışması (Bayrakçı, 2020)
2020	Ümit Cebeci	An investigation of pre-service EFL teachers' digitalliteracy skills and the integration of these skills into teaching contexts with a special focus to the use of digitaltools and their benefits (Cebeci, 2020)
2021	Senem Kara	Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile web ortamında bilgi arama ve yorumlama stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kara, 2021)
2021	Şelale Dinlemez	Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile dijital vatandaşlık düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi (Dinlemez, 2021)
2021	Gülşah Aydar	Okul öncesi öğretmen adaylarının öz yönetimli öğrenme becerilerinin yordanmasında bilişötesi farkındalık ve dijital okuryazarlık düzeylerinin rolü (Aydar, 2021)
2021	Simay Eruysal Sertbarut	Fen bilgisi öğretmen adaylarının oluşturdukları dijital öykülerin değerlendirilmesi, dijital okuryazarlıkları ve görüşlerinin incelenmesi (Sertbarut, 2021)
2021	Hanmyrat Sariyev	Digital literacy: Raising prospective teachers' awareness of the fake news spreading through the social media (Sariyev, 2021)

2022	Göknur Günay	Türkçe eğitiminde dijital okuryazarlık: Bir karma yöntem araştırması (Günay, 2022)
2022	Zehra Köroğlu	Fen bilgisi öğretmen adaylarının teknolojiye hazırlık, dijital okuryazarlık ve uzaktan eğitim ortamlarına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Köroğlu, 2022)
2022	Hamza Çekici	Dijital okuryazarlık becerisini artırmaya yönelik etkinliklerin sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının yeterlik, tutum ve öz-yeterlik inançlarına etkisinin incelenmesi (Çekici, 2022)
2022	Mustafa Çiftcioğlu	Okul öncesi öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumları ve dijital okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenlerle olan ilişkilerinin incelenmesi (Çiftcioğlu, 2022)
2022	Rabia Ölmez	İngilizce öğretmen adaylarının Web Pedagojik İçerik Bilgilerinin ve Eleştirel Dijital Okuryazarlıklarının geliştirilmesinde teknoloji kabul modelinin incelenmesi (Ölmez, 2022)
2022	Büşra Şeyranlı	Türkçe öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Şeyranlı, 2022).

Tablo 6’da ki yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık seviyelerinin “yüksek” olduğu tespit edilmiştir (Kozan, 2018). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleriyle ilişkili puanları sınıf düzeyi ve yaş değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamazken; cinsiyet, bölüm ve günlük internet kullanımını değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmektedir (Boyacı, 2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerine ilişkin puanları incelendiğinde ise günlük internet kullanımına göre istatistiksel verilere dayalı olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmezken; cinsiyet, sınıf, yaş ve bölüm göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmektedir (Boyacı, 2019). Fakat 2022 yılından sonra Ölmez’in yapmış olduğu çalışmada dikkat çeken şey ise, kişisel bilgisayar sahipliği yaş ve cinsiyetin dijital okuryazarlık düzeyinde anlamlı bir fark gözlemlenmemektedir. Bayrakçı’nın (2020), araştırma sonucunda erkeklerin dijital okuryazarlıkları kadınlardan yüksek çıkmıştır. Köroğlu ve Çiftcioğlu’nun (2022), araştırmalarındaki uzaktan eğitime yönelik dijital okuryazarlık düzeylerini saptama araştırmalarının olumlu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7. Öğretmenler ile araştırma yapılmış lisansüstü tezler

Yıllar	Araştırmacı	Tezin Adı
2017	Feyza Nur Öçal	İlkokul öğretmenleri ve velilerin kendileri ile velilerin çocuklarına ilişkin dijital okuryazarlık yeterlilik algıları (Öçal, 2017)
2019	Serpil Arslan	İlkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Arslan, 2019)
2020	Murat Korkmaz	Sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık seviyelerinin belirlenmesi (Korkmaz M. , 2020)
2021	Merve Demirdağ	Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile araştırma okuryazarlık becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Demirdağ, 2021)
2021	Merve Özer	Sınıf öğretmenlerinin 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlilik algıları ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Özer, 2021)
2021	Levent Buzkurt	Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Buzkurt, 2021)
2022	Hüseyin Bingöl	Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile mesleki motivasyonlarının incelenmesi (Bingöl, 2022)
2022	Elif Alkış	Türkçe öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yeterlik algılarının değerlendirilmesi (Alkış, 2022)
2022	Osman Kum	İlkokul öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgileri ile dijital okuryazarlık yeterlilikleri arasındaki ilişki (Kum, 2022)
2022	Aziz Dizlek	Beden Eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Dizlek, 2022)
2022	Yasemin Mazlum	Öğretmenlerin bilişsel esneklik ve dijital okuryazarlıklarının incelenmesi (Mazlum, 2022)
2022	Arif Aydın	Öğretmenlerin uzaktan eğitim kabul düzeyleri ile dijital okuryazarlıklarının teknoloji kabul modeli çerçevesinde incelenmesi (Aydın, 2022)
2022	Elif Kosdak	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri (Kosdak, 2022)
2022	Leman Özkurt	Okul öncesi öğretmenlerinin dijital okuryazarlık ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Özkurt, 2022)
2022	Sercay Ünver	Çevre eğitimi veren öğretmenlerin teknoloji kabul, kullanım ve dijital okuryazarlık düzeyleri (Ünver, 2022)
2022	Emine Akıncan	Ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık dijital bağımlılık ve bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin incelenmesi (Akıncan, 2022)

2022	Tuba Doğan	Fen bilimleri öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile eğitim bilişim ağı (EBA)'na yönelik tutumları arasındaki ilişki (Doğan T. , 2022)
2022	Fatih Küslü	Öğretmenlerin eleştirel dijital okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Küslü, 2022)
2022	Adem Ulutaş	Türkiye'deki uzaktan eğitim uygulamaları ve öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Ulutaş, 2022)
2022	Cahit Köşker	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeyleri (Kırşehir örneği) (Köşker, 2022)
2023	Sedat Demir	Pandemi sürecinde ortaokul matematik öğretmenlerinin dijital okuryazarlık öz yeterlikleri, e-öğrenmeye hazırbulunuşlukları, teknoloji kabul düzeyleri ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi (Demir, 2023)
2023	Faruk Yavuziğitoğlu	Okul müdürlerinin teknolojik liderlik davranışları ile öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki (Yavuziğitoğlu, 2023)
2023	Saadettin Ateş	Öğretmenlerin bilgi güvenliği farkındalık ve dijital okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Ateş, 2023)

Tablo 7’de öğretmenler üzerine yapılan tez çalışmalarına göre, öğretmenlerin dijital okuryazarlık seviyelerinin “yüksek ve çok yeterli” düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Buzkurt, 2021; Bingöl, 2022; Arslan, 2019; Özer, 2021; Öçal, 2017; Korkmaz M. , 2020; Alkış 2022; Kum 2022). Fakat kişisel bilgisayara ve teknik araçlara sahip olma, internette geçirilen süreler baz alındığında anlamlı düzeyde farklılaşmalar tespit edilmiştir (Arslan, 2019; Buzkurt, 2021; Öçal, 2017; Korkmaz M. , 2020). Aynı zamanda öğretmenlerde yapılan bu kapsamda ki çalışmada cinsiyete göre de değişkenlik gösterdiği saptanmıştır (Buzkurt, 2021; Demirdağ, 2021; Özer, 2021; Öçal, 2017; Korkmaz M. , 2020; Mazlum, 2022). Erkek öğretmenlerin dijital okuryazarlık seviyelerinin kadın öğretmenlere oranlara daha yüksek çıktığı görülmüştür (Özer, 2021; Korkmaz D. , 2022; Özkurt, 2022). Fakat Alkış’a ve Dizlek’e göre (2022) son yıllarda yapılan çalışmalarıyla cinsiyete, yaşa ve öğrenim durumuna göre dijital okuryazarlık durumunun farklılaşmadığını ancak yaşadığı şehre, mesleki deneyim ve teknolojik eğitime göre değişkenlik gösterdiği tespit edilmiştir. Kosdak’a göre yaptığı inceleme sonucunda (2022), nicel verilerde öğretmenler dijital okuryazarlık düzeyi yüksek çıkarken, nitel araştırmalar sonucunda Z kuşağına göre oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir ve hizmet içi kullanılacak olan gerekli metaryallerle geliştirilmesi gerektiğini önermiştir. Demir’e göre (2023) uzaktan eğitim ile

dijital okuryazarlık arasındaki ilişkiyi saptama konusundaki son araştırmaya göre uzaktan eğitimle dijital okuryazarlık arasında negatif yönlü bir olguya ulaşılmıştır. Yavuziğitoğlu'ya göre (2023)'ye okul müdürleri üzerinde yapılan araştırmada ise teknolojik liderlik davranışları ile öğretmenlerin dijital okuryazarlık seviyeleri arasında düşük pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Eğitime katkı sağlamaları açısından öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerin daha iyi seviyelere getirilmesi için hizmet içi eğitim almaları öneri olarak sunulabilir (Kum, 2022; Aydın, 2022; Küslü, 2022; Ateş, 2023). Uygulamalı eğitimler, bilgi güvenliği açısından model geliştirme, e-öğrenme üzerine çalışmalar yapılması gerektiği yine öneriler arasındadır (Akıncan, 2022).

Tablo 8. Konya'da ve Kayseri'de yaşayanlar, huzurevinde yaşayanlar ve sivil havacılık sektöründe çalışanlar ile yapılmış lisansüstü çalışmalar

Yıllar	Araştırmacı	Tezin Adı
2018	Müjdat Yeşildal	Yetişkin bireylerde dijital okuryazarlık ve sağlık okuryazarlığı arasındaki ilişki: Konya örneği (Yeşildal, 2018)
2018	Perihan Tekeli	Dijital hikâye anlatımı atölyesinde yaşlıların dijital okuryazarlık deneyimlerinin incelenmesi (Tekeli, 2018)
2021	Mustafa Yaşar	Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yeterliliği ile dijital okuryazarlık seviyelerinin pandemi dönemi sonrası önemi: Havacılık sektöründe bir araştırma (Yaşar M. , 2021)
2022	Burak Ünlü	Dijital okuryazarlık ve mahremiyet bağlamında kırsal bölgelerde internet tabanlı hizmetlerin kullanımı: Kayseri örneği (Ünlü, 2022)

Tablo 8'da ki yapılan araştırmalarda, Yeşildal (2018) yaptığı çalışmayı Konya'da yaşayan 18 yaş üzeri yetişkinler üzerine anket yöntemi ile yapmış ve dijital okuryazarlık bulgularında, yaş grupları ile Dijital Okuryazarlık ölçeği alt boyutları arasında önemli bir fark olduğunu gözlemiştir. Özellikle yaş ilerledikçe teknik alt boyut ortalamaları düşmektedir. Böylece ileriki yaşlarda teknolojik gelişmelerin takip edilemediğini tespit edilmiştir (Yeşildal, 2018).

Ünlü (2022) Kayseri'de kırsal bir bölgede anket yöntemi ile 374 katılımcı yapmış olduğu çalışmasında dijital okuryazarlığın “düşük” seviyede olduğunu ve bu olgunun; yaşa, eğitim seviyesine ve teknoloji kullanım sıklığına göre değişkenlik gösterdiğini gözlemiştir (Ünlü, 2022).

Tekeli (2018)'de yapmış olduğu çalışmayı huzurevinde durum çalışması niteliğinde yapmış ve gözlem tekniği de uygulamıştır. Huzurevinde yaşlılar

üzerinde yapılan dijital hikâye anlatımı atölyesinde dijital okuryazarlık seviyelerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmalar sonucunda daha önce teknoloji araçlarını hiç kullanmayanların veya çok az kullanılanların olduğunu, yaşlılara imkân ve ortam sağlatıldığında dijital okuryazarlık ve hikâye anlatımı konusunda istekli oldukları gözlemlenmiştir (Tekeli, 2018).

Yaşar (2021), İstanbul’da Sivil Havacılık sektöründe çalışan 407 kişiyle dijital okuryazarlığı da kapsayan bir çalışma yapmış ve edinilen bulgulara göre, tespit edilen düzey “iyi ve orta ölçekli” olduğudur. Fakat çalışanların departmanlarına, faaliyet alanlarına ve yaşlarına göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Teknoloji kullanım sıklığına göre dijital okuryazarlığın doğru yönde bir değişimin olduğu saptanmıştır (Yaşar M. , 2021).

Tablo 9. Psikiyatri alanında yapılan çalışma

Yıllar	Araştırmacı	Tezin Adı
2022	Naila Nabiyeva	COVID-19 pandemisi sürecinde psikiyatri hastalarının telepsikiyatri hizmetlerini kullanma sıklığı ve dijital okuryazarlık düzeyinin telepsikiyatrik uygulamaların kullanımı üzerindeki etkisi (Nabiyeva, 2022).

Çalışma pandemi dönemi sonrasını ele almış olup Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri polikliniklerinde yatan 18 yaş üzeri hastalar üzerinde yapılmış ve elde edilen sonuca göre sınırlı/yetersiz dijital okuryazarlık tespit edilmiş ve çalışmanın amacına hizmet eden tele-tıp uygulamalarına olumsuz tutuma neden olduğu sonucuna varılmıştır (Nabiyeva, 2022).

5. Sonuç

Türkiye’de dijital okuryazarlık üzerine 2017-2023 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi sonucunda bu yıllar arasında 80 adet lisansüstü tezin; 71 tanesi yüksek lisans, 8 tanesi ise doktora tezinden 1 tanesi ise tıpta uzmanlık tezinden oluşmaktadır. Bu yapılmış çalışmaların konunun önemi düşünüldüğünde sayısal olarak yeterli olmadığı gözlemlenmektedir. Çalışmalarda; özellikle öğretmen adayları, öğretmenler, akademisyenler, üniversite öğrencileri, lise, ortaokul ve ilkokul öğrencileri, taşrada ve kırsal bölgelerde yaşayanlar, sivil havacılık sektöründe çalışanlar, huzurevinde yaşayan yaşlılar ve hatta psikiyatri polikliniğindeki hastalar üzerinde bile araştırmalar yapılmış ve dijital okuryazarlıkla ilgili istatistiksel bulgular elde edilmeye çalışılmıştır. Tezlerde en çok anket tarama yöntemi kullanılmış bununla birlikte zaman zaman nitel araştırma yöntemi olan mülakat

görüşme yöntemleri ile de desteklenmiş çalışmalar mevcuttur ve en fazla tez yoğunlukla 2022 yılında yapılmıştır. En çok eğitim-öğretim alanında dijital okuryazarlık üzerine bilimsel araştırmalar yapıldığı gözlemlenmiştir.

Yapılan çalışmaların sonuçları incelendiğinde, araştırmaların; öğretmenler, öğretmen adayları, akademisyenler, üniversite öğrencileri, lise öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri “yüksek” çıkmıştır (Bozkurt, 2021; Kozan, 2018; Kaya M. , 2020; Genç, 2021; Kozan, 2018). İlkokul öğrencilerinde ki dijital okuryazarlık düzeyi ise cinsiyet, aile gelir durumu, sınıf düzeyleri, anne-baba mesleği, ailenin teknolojik araçlarla ilişkisel durumu etkili olmaktadır (Çelik, 2021).

Yapılan incelemelere genel anlamda bakılığında araştırmaların önemli bir kısmında yaş ve cinsiyet dijital okuryazar olma durumunu etkilemektedir. Erkeklerin kadınlara nazaran daha yüksek oranda dijital okuryazar oldukları gözlemlenmiştir (Doğan, 2022; Bayrakçı, 2020). Narmanlıoğlu ve Bayrakçı'ya göre (2020) bu konuda kadınlara yönelik eğitimlerin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmaların incelenmesine baktığımızda Yeşilman ve Kaya'ya göre de (2018) yaş faktörü ile dijital okuryazarlık ölçeği arasında anlamlı bir fark gözlemlenmiştir. Özellikle yaş ilerledikçe teknik bilginin düştüğünü belirtmişlerdir. Fakat Günay ve Özden'in (2022) yaptığı anket çalışmalarına göre ise, kadın ve erkek öğrenciler arasında önemli bir fark görülmezken, erkek öğrencilerin teknik alt yapısının daha etkin olduğu, kadınlarınsa dijital ortamda sosyal ortamda kendilerini daha etkin bulduklarını gözlemlenmiştir.

Eğitimcilerin dijital okuryazarlık oranları yeterli olmasına rağmen geliştirilebilir olduğu ortak bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır bunun için ise eğitime katkı sağlamak amacı ile hizmet içi eğitim uygulamaları yapılması önerilmektedir (Ateş, 2023). Küslü 2022'de öğretmenlerin eleştirel dijital okuryazarlık üzerine yaptığı çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin öğrenme seviyelerinin dijital iletişim araçları ile artmasıdır. Diğer bir bulgu ise öğrencilerin okul dışında dijital iletişim araçları ile öğrenimle okul içinde geleneksel yaklaşımla öğrenim arasında farklılığın olduğudur. Bu bağlamda öğretmenlere verilecek hizmet içi eğitim faaliyetleriyle bu eksikliklerin tamamlanması için çeşitli önerilerde bulunmaktadır.

Katılımcıların dijital okuryazarlıkta etkin olma durumunu teknolojik değişimlere ayak uydurup uydurmadığı, teknolojiyi etkin kullanıp kullanmadığı belirlemektedir. Fakat bir problemin çözümünde; ihtiyaç duyduğu bilgiyi dijital ortamda istediği anda ele geçirebilen ve bunu devam ettirebilen, ulaştığı bilgiyi kendi çıkarları yönünde çözebilen, değerlendirebilen ve bu bilgiyle içerik üretebilen bireyler olarak öne çıkmaktadır (Onursoy, 2018).

Kaynakça

- Akça, İ. P. (2022). *Psikoloji bölümü öğrencilerinin programlamaya karşı tutumlarının, dijital okuryazarlıklarının ve programlamayı kabul düzeylerinin sosyal bilişsel kuram çerçevesinde incelenmesi*. Amasya: Amasya Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Akıncan, E. (2022). *Ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık dijital bağımlılık ve bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin incelenmesi*. Amasya: Amasya Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Aksoy, N. C., Karabay, E., & Aksoy, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk İletişim*, 14(2), 859-894.
- Alkış, E. (2022). *Türkçe öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yeterlik algularının değerlendirilmesi*. Kütahya: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Altınar, S. (2019). *Developing digital literacies of pre-service EFL teachers through engagement with research / İngilizce öğretmen adaylarının dijital okuryazarlıklarının araştırma yoluyla geliştirilmesi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Altun, N. (2019). *Temel eğitim programları ve ders kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesi*. Ankara: Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. 6 2022 tarihinde Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Arslan, S. (2019). *İlkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı.
- Ateş, S. (2023). *Öğretmenlerin bilgi güvenliği farkındalık ve dijital okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı.
- Aydar, G. (2021). *Okul öncesi öğretmen adaylarının öz yönetimli öğrenme becerilerinin yordanmasında bilişötesi farkındalık ve dijital okuryazarlık düzeylerinin rolü*. KOCAELİ: Kocaeli Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Bilim Dalı.

- Aydın, A. (2022). *Öğretmenlerin uzaktan eğitim kabul düzeyleri ile dijital okuryazarlıklarının teknoloji kabul modeli çerçevesinde incelenmesi*. Amasya: Amasya Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Aydoğdu, Ö. U. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Aytaş, G., & Kaplan, K. (2017). Medya Okuryazarlığı Bağlamında Yeni Okuryazarlıklar. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 291-310.
- Bağcecik, M. Ç. (2021). *Pandemi sürecinde lise öğrencilerinin çevrim içi teknolojilere yönelik öz yeterlik alguları ve dijital okuryazarlık düzeylerinin akademik başarıya etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Teknolojisi Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Bayrakçı, S. (2020). *Dijital yetkinlikler bütünü olarak dijital okuryazarlık: Ölçek geliştirme çalışması*. İstanbul: Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Gazetecilik Ana Bilim Dalı / Bilişim Bilim Dalı. Yök-tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Bingöl, H. (2022). *Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile mesleki motivasyonlarının incelenmesi*. Zonguldak: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı.
- Boyacı, Z. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ilişkin puanları sınıf düzeyi ve yaş değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermezken; cinsiyet, bölüm ve günlük internet kullanımını değişkenlerine göre istatistiksel olarak an*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Buckingham, D. (2007). Digital media literacies: Rethinking media education in the age of the Internet. *Research in Comparative and International Education*, 2(1), 43-55.
- Buzkurt, L. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Temel Eğitim Ana Bilim Dalı / Sınıf Eğitimi Bilim Dalı.
- Cebeci, Ü. (2020). *İngilizce öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık becerilerinin ve bu becerilerin eğitim ortamına entegrasyonunun dijital araçların kullanıma ve faydalarına odaklanılarak incelenmesi*. Trabzon: Karadeniz

Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Batı Dilleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı / Uygulamalı Dil Bilimi Bilim Dalı.

Çekici, H. (2022). *Dijital okuryazarlık becerisini artırmaya yönelik etkinliklerin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yeterlik, tutum ve öz-yeterlik inançlarına etkisinin incelenmesi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı.

Çelik, H. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi / Determining the digital literacy levels of secondary school students*. Ankara: Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı

Çiftcioğlu, M. (2022). *Okul öncesi öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumları ve dijital okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenlerle olan ilişkilerinin incelenmesi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Temel Eğitim Ana Bilim Dalı / Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.

Clarke, S. (2017). Digital literacy in the workplace. *International Journal of Information Management*, 37(6), 1087-1092.

Çocuk, H. E. (2020). *Dijital öykü uygulamalarının Türkçe öğretmen adaylarının akademik başarılarına, dijital okuryazarlık ve Türkçe öğretimi öz-yeterlik algılarına etkisi*. Mersin: Mersin Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.

Dayanıklı, F. (2019). *Hemşirelik öğrencilerinde sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile sağlık okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık arasındaki ilişki*. Düzce: Düzce Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü / Hemşirelik Ana Bilim Dalı.

Demir, S. (2023). *Pandemi sürecinde ortaokul matematik öğretmenlerinin dijital okuryazarlık öz yeterlikleri, e-öğrenmeye hazırbulunuşlukları, teknoloji kabul düzeyleri ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı / İlköğretim Matematik Eğitimi Bilim Dalı.

Demirdağ, M. (2021). *Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile araştırma okuryazarlık becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.

Dinlemez, Ş. (2021). *Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile dijital vatandaşlık düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Türkçe Eğitimi Bilim Dalı.

- Dizlek, A. (2022). *Beden Eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı / Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı.
- Doğan, D. (2022). *Üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. Ankara: Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Teknolojisi Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorgu-SonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Doğan, T. (2022). *Fen bilimleri öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile eğitim bilişim ağı (EBA)'na yönelik tutumları arasındaki ilişki*. Ankara: Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı.
- Duran, E., & Özen, N. E. (2018). Türkçe Derslerinde Dijital Okuryazarlık. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 31.
- Ekemen, M. (2022). *Web 2.0 araçları ile zenginleştirilmiş sosyal medya destekli fen öğretiminin 6. sınıf öğrencilerinin sosyal medya kullanım durumlarına, dijital okuryazarlık düzeylerine ve eleştirel düşünme becerilerine etkisinin incelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Ergün, C., & Güneş, S. (2023). Halk Kütüphanelerinin Toplumun Dijital Okuryazarlık Becerilerini Geliştirmedeki Rolü. *Türk Kütüphaneciliği*, 36(4), 395-422.
- Genç, O. (2021). *Dijital okuryazarlık yeterlik düzeylerinin akademik personel yönünden araştırması (Munzur Üniversitesi örneği)*. Tunceli: Munzur Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı / Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bilim Dalı.
- Greenhow, C., Robelia, B., & Hughes, J. E. (2009). Learning, teaching, and scholarship in a digital age: Web 2.0 and classroom research: What path should we take now? *Educational Researcher*, 38(4), 246-259.
- Günay, G. (2022). *Türkçe eğitiminde dijital okuryazarlık: Bir karma yöntem araştırması*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Türkçe Eğitimi Bilim Dalı.
- Güneş, F. (2019). Okuryazarlık yaklaşımları. *The Journal of Limitless Education and Research*, 4(3), 224-246.
- Gürtekin, A. (2019). *Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumları ile sosyalleşme taktikleri ve dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı / Hareket ve Antrenman Bilim Dalı.

- Hamutoğlu, N. B., Güngören, Ö. C., Uyanık, G. K., & Erdoğan, D. G. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeği: Türkçe’ye uyarlama çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(1), 408-429.
- Hobbs, R. (2010). Digital and media literacy: A plan of action. The Aspen Institute Communication and Society Program.
- Kaptan, E. (2022). *Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinde dijital öykü kullanımının dijital okuryazarlık, 21. YY becerileri, akademik başarı ve kalıcılık üzerine etkisi*. Amasya: Amasya Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Kara, S. (2021). *Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile web ortamında bilgi arama ve yorumlama stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı.
- Karataş, M. F., & Göktürk, M. A. (2023). *Dijital okuryazarlık: Nedir ve neden önemlidir?* Eğitim ve Bilim Dergisi, 48(241), 1-16. doi:10.15390/EB.2023.1099
- Kasap, B. (2022). *Fen öğretiminde dijital öykü kullanımının öğrencilerin fen dersine yönelik tutumlarına, dijital okuryazarlık seviyelerine ve eleştirel düşünme becerilerine etkisi*. Mersin: Mersin Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Temel Eğitim Ana Bilim Dalı / Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalı.
- Kaya, E. (2020). *Toplumsal eşitsizlik ve dijital okuryazarlık: Lise öğrencileri üzerine bir alan araştırması*. Konya: Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Gazetecilik Ana Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Kaya, M. (2020). *Ortaöğretim öğrencilerinin dijital vatandaşlık ve dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Mersin: Mersin Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Koç, G., & Sarı, A. (2022). *Dijital okuryazarlık ve eğitim*. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 11(4), 1933-1954. doi:10.33340/eba.114652
- Korkmaz, D. (2022). *Postmodern tüketim kültüründe Z Kuşağı üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık alışkanlıkları sorunu*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı / Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Korkmaz, M. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık seviyelerinin belirlenmesi*. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Temel Eğitim Ana Bilim Dalı / Sınıf Eğitimi Bilim Dalı.

- Kosdak, E. (2022). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri*. Afyon Kocatepe: Afyon Kocatepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı.
- Kozan, M. (2018). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ve siber zorbalığa ilişkin duyarlılıklarının incelenmesi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Koroğlu, Z. (2022). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının teknolojiye hazırlık, dijital okuryazarlık ve uzaktan eğitim ortamlarına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Fen Bilgisi Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Köşker, C. (2022). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeyleri (Kırşehir örneği)*. Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilgiler Ana Bilim Dalı / Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı.
- Kum, O. (2022). *İlkokul öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgileri ile dijital okuryazarlık yeterlilikleri arasındaki ilişki*. Bartın: Bartın Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Temel Eğitim Ana Bilim Dalı.
- Küslü, F. (2022). *Öğretmenlerin eleştirel dijital okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Laçın, Ö. (2021). *Fen bilimleri dersinde Classdojo ile destekli e-öğrenme süreçlerinin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, fene yönelik motivasyonlarına, dijital okuryazarlıklarına ve teknolojiyle kendi kendine öğrenmelerine etkisinin incelenmesi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Livingstone, S. (2008). Taking risky opportunities in youthful content creation: Teenagers' use of social networking sites for intimacy, privacy and self-expression. *New Media & Society*, 10(3), 393-411.
- Martin, A. (2008). Digital literacy and the "digital society". In A. Martin & N. Madigan (Eds.), *Digital literacies for learning* (pp. 151-176). Facet Publishing.
- Martin, A. (2015). *Rethinking ICT and education in the age of the Internet*. Routledge.

- Mazlum, Y. (2022). *Öğretmenlerin bilişsel esneklik ve dijital okuryazarlıklarının incelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.
- Metin, T. N. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Fen Bilgisi Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Nabiyeva, N. (2022). *COVID-19 pandemisi sürecinde psikiyatri hastalarının telepsikiyatri hizmetlerini kullanma sıklığı ve dijital okuryazarlık düzeyinin telepsikiyatrik uygulamaların kullanımı üzerindeki etkisi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi / Tıp Fakültesi / Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı.
- Nacar, Z. (2022). *7. sınıf öğrencilerinin stem tutumları ile dijital okuryazarlıkları, öğrenme-öğretme anlayışları ve epistemolojik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı.
- Nerse, B. N. (2021). *Online eğitim sürecinde web 2.0 araçlarıyla zenginleştirilmiş probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına, üstbilişsel farkındalıklarına, teknolojiyle kendi kendine öğrenmelerine ve dijital okuryazarlıklarına etkisinin incelenmesi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bilim Dalı.
- Ocak, G., & Karakuş, G. (2018). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık öz-yeterliliği ölçek geliştirme çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1427-1436.
- Onursoy, S. (2018, 10). Üniversite Gençliğinin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-GİFDER)*, 6(2).
- Öçal, F. N. (2017). *İlkokul öğretmenleri ve velilerin kendileri ile velilerin çocuklarına ilişkin dijital okuryazarlık yeterlilik alguları / Perceptions of digital literacy competence related to primary school teacher and parents themselves with their children*. Ankara: Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / İlköğretim Ana Bilim Dalı. yök-tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp#top2> adresinden alındı
- Ölmez, R. (2022). *İngilizce öğretmen adaylarının Web Pedagojik İçerik Bilgilerinin ve Eleştirel Dijital Okuryazarlıklarının geliştirilmesinde teknoloji kabul modelinin incelenmesi*. İzmir: İzmir Demokrasi Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı / İngilizce Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Özer, M. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlilik alguları ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Elazığ:

- Fırat Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.
- Özkurt, L. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin dijital okuryazarlık ile bireysel yeteneklilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Gaziantep: Hasan Kalayoncu Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Temel Eğitim Ana Bilim Dalı / Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.
- Özoğlu, C. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin dijital okuryazarlıkları ile ilişkisi (Anadolu Üniversitesi eğitim fakültesi örneği)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Yönetimi, Teftişi, Denetimi ve Planlaması Bilim Dalı.
- Öztürk, Y. (2020). *Dijital okuryazarlık hakkında lise öğrencilerinin kendilerine ve anne-babalarına yönelik görüşleri Kırıkkale ili örneği*. Ankara: Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Parlak, B. Z. (2019). *Hedefe dayalı senaryolarla dijital okuryazarlık becerilerinin kazandırılması*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı.
- Pehlivanlı, B. (2022). *Dijital okuryazarlık bağlamında ortaokul Türkçe ders kitapları*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1-6.
- Ribble, M., & Bailey, G. D. (2007). Digital citizenship in schools. *International Society for Technology in Education*.
- Rogers, C. M. (2019). Digital literacy in the workforce. *Journal of Applied Communications*, 103(4), 5-12.
- Sarıyev, H. (2021). *Dijital okuryazarlık: Raising prospective teachers' awareness of the fake news spreading through the social media*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı.
- Sertbarut, S. E. (2021). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının oluşturdukları dijital öykülerin değerlendirilmesi, dijital okuryazarlıkları ve görüşlerinin incelenmesi*. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı.

- Sönmez, E. E., & Üstüngül, H. (2014). Dijital Okuryazarlık ve Okul Yöneticileri. XIX. Türkiye’de İnternet Konferansı, (s. 27-29).
- Sönmez, E. E., & Üstüngül, H. (2016). 6 10, 2022 tarihinde Docplayer: <https://docplayer.biz.tr/11947157-Dijital-okuryazarlik-ve-okul-yoneticileri-esra-ergul-sonmezhandan-ustun-gul.html> adresinden alındı
- Süslü, S. İ. (2022). *Dijital okuryazarlık öz-yeterlik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.
- Şeyranlı, B. (2022). *Türkçe öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Türkçe Eğitimi Bilim Dalı.
- TDK. (tarih yok). TDK: <https://www.tdk.gov.tr/> adresinden alındı
- Tekeli, P. (2018). *Dijital hikâye anlatımı atölyesinde yaşlıların dijital okuryazarlık deneyimlerinin incelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Terzi, O., & İşli, A. G. (2020). Dijitalleşen Dünyada Dijital Okuryazarlık: Banka Müşterileri Üzerine Bir Araştırma. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(7), 50-67.
- Tulay, Z. (2019). *Öğrenme merkezli sınıf: Ters yüz öğrenmenin yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerin dil becerileri ile dijital okuryazarlık üzerindeki etkilerinin ve öğrenme ortamına yönelik davranışlarının araştırılması*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı / İngiliz Dili Eğitimi Bilim Dalı. Yök-Tez: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Tuncay, E. (2021). *Yaşam boyu öğrenme, bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve yenilikçilik ilişkisi: Üniversite idari personeli üzerinde bir araştırma*. KOCAELİ: Gebze Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Strateji Bilimi Ana Bilim Dalı.
- Tüzel, A. G. M. S. (2010). Görsel Okuryazarlık. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 691-705.
- Ulutaş, A. (2022). *Türkiye’deki uzaktan eğitim uygulamaları ve öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.
- Ünlü, B. (2022). *Dijital okuryazarlık ve mahremiyet bağlamında kırsal bölgede internet tabanlı hizmetlerin kullanımı: Kayseri örneği*. Kayseri: Erciyes

- Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Ünver, S. (2022). *Çevre eğitimi veren öğretmenlerin teknoloji kabul, kullanım ve dijital okuryazarlık düzeyleri*. Mersin: Mersin Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı.
- Üstündağ, M. T., Güneş, E., & Bahçivan, E. (2017). Turkish Adaptation of Digital Literacy Scale and Investigating Pre-service Science Teachers' Digital Literacy. *Nesibe Aydın Eğitim Kurumları Dergisi*, 20.
- Van Dijk, J. A. (2012). The digital divide. *Polity*. Yalçın, S. (2022). *Üniversite öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenen becerileri ve dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.
- Yaman, C. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi örneği)*. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı.
- Yaşar, Ç. (2019). *BÖTE öğretmen adaylarının kariyer eğilimlerinin, sosyal medya ilişkilerinin ve dijital okuryazarlık beceri düzeylerinin incelenmesi*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Yaşar, M. (2021). *Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yeterliliği ile dijital okuryazarlık seviyelerinin pandemi dönemi sonrası önemi: Havacılık sektöründe bir araştırma*. İstanbul: İstanbul Okan Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Ana Bilim Dalı.
- Yavuziyiğitoğlu, F. (2023). *Okul müdürlerinin teknolojik liderlik davranışları ile öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Zonguldak: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Eğitim Yönetimi Ana Bilim Dalı.
- Yeşildağ, M. (2018). *Yetişkin bireylerde dijital okuryazarlık ve sağlık okuryazarlığı arasındaki ilişki: Konya örneği*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü / Sağlık Yönetimi Ana Bilim Dalı.
- Yıldırım, İ. (2021). Sosyal medya, dijital bağımlılık ve siber zorbalık ekseninde değişen aile ilişkileri üzerine bir değerlendirme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(5), 1237-1258.
- Yılmaz, G. (2022). *Müzik eğitiminde dijital okuryazarlık*. Ankara: Ankara Müzik Ve Güzel Sanatlar Üniversitesi / Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü / Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

Zeynalov, S. (2022). *Girişimcilik eğitimi, dijital okuryazarlık becerileri ve bireysel yenilikçiliğin açık öğretim turizm öğrencilerinin dijital girişimcilik eğilimlerine etkisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı / Turizm İşletmeciliği Bilim Dalı